

АКТУАЛЬНА ЦИТАТА

На початку 2005 року, незалежно від діяльності UAFOSS, OSL SIG та OSDN – активісти з кола користувачів та розробників Вільного програмного забезпечення звернулись до Президента та урядовців з відкритим листом, під яким було зібрано 4110 підписів.

Реакції на лист не було.

Цитуємо цей лист з мінімальними скороченнями.

Повну версію листа Ви можете знайти за адресою <http://letter.org.ua/>

Відкритий лист до Президента України В. А. Ющенка та урядовців, переданий особисто Президенту 16 березня 2005 року в м. Києві

Президенту України Ющенку В.А;

Копія:

Прем'єр-міністру України Тимошенко Ю.В.

До Міністерства економіки

До Ради з Національної Безпеки та Оборони

До Міністерства Освіти і Науки

Шановний Вікторе Андрійовичу!

До Вас звертається спільнота користувачів та розробників відкритого програмного забезпечення (ВПЗ)... Нашою метою є створення, розвиток та розповсюдження програмного забезпечення з відкритим вихідним кодом...

Причиною звернення є сучасний стан справ в Україні щодо використання ПЗ та політики уряду, пов'язаної з використанням ПЗ в державних установах.

Загальноприйнятою практикою в Україні є прийняття контролюючими органами звітності у закритих форматах, що належать закордонній корпорації Microsoft Corporation, або у форматах ПЗ, яке працює винятково в операційних системах цієї компанії. Це має досить сумні наслідки:

- Робота державних структур стає непрозорою.

- Відбувається відтік українського капіталу назовні для закупівлі та адаптації програмного забезпечення.
- Держава витрачає гроші платників податків на створення робочих місць для закордонних компаній.
- Створюються безмежні можливості для корупції та зловживань з боку урядовців, які розподіляють державні кошти.

І це в той час, коли існують українізовані примірники ПЗ. Українські фахівці створили такі програмні пакети, як операційні системи Black Cat Linux (через брак коштів передано у власність російській ASP Linux), MyLinux (сертифікована СБУ) та Blin Linux (BSC*Linux), електронна бухгалтерія iceB. Нині українізовано такі програмні комплекси: офісний пакет OpenOffice.org, графічне середовище користувача KDE з вбудованим пакетом прикладного ПЗ, графічний пакет GIMP. Становище інших проектів дуже скрутне через брак фінансування.

Дуже дивно те, що держава жодного разу не оголосила тендер на постачання ПЗ до державних установ та державних навчальних закладів. Одразу було прийнято рішення про закупівлю ПЗ виробництва Microsoft Corporation. Фактично ПЗ виробництва Microsoft Corporation уже є державним стандартом. Саме його переважно вивчають у школах та неспеціалізованих навчальних закладах. Microsoft Corporation нині є майже цілковитим монополістом з постачання операційних систем та офісних пакетів на українському ринку ПЗ.

Досить дивно чути від попереднього (а тим паче - чинного) міністра освіти і науки, що укладено домовленість з Microsoft Corporation про закупівлю ПЗ та його українізацію. Взагалі, використання державними установами ПЗ, яке не перекладено державною мовою, - це неповага до самих себе та до своєї мови. Така зацікавленість урядовців у популяризації продукції Microsoft Corporation викликає підозру. І це в той час, коли існують не гірші за якістю примірники ПЗ, перекладені українською.

Не менш цікаво й те, що Організація Об'єднаних Націй, членом-засновником якої є Україна, рекомендує до використання ПЗ саме з відкритим вихідним кодом. В Об'єднаній Європі також активно відмовляються від ПЗ Microsoft Corporation на користь ВПЗ. Наприклад: у Франції ухвалено рішення про використання для документообігу офісного пакета OpenOffice.org; у Чехії постановили перевести поштове відомство на операційну систему SuSE Linux; міська влада Мюнхена віддала розпорядження про перехід на SuSE Linux... Навіть в Україні вже є досвід застосування ВПЗ в державних установах - це використання Міністерством Юстиції операційної системи MyLinux. Вкрай дивним є використання ПЗ від Microsoft Corporation у силових відомствах, незважаючи на відомі проблеми із захистом інформації в цьому ПЗ, а це, безумовно, становить загрозу національній безпеці України.

Україна є країною з високим рівнем розвитку науки та техніки. Але водночас держава витрачає кошти на продукцію іноземних компаній, замість стимулювання розвитку власної продукції, підтримки вітчизняного виробника та підготовки своїх

фахівців.

Саме через брак підтримки вітчизняного виробника українські навчальні заклади готують фахівців переважно для закордонних комерційних структур. У разі використання в Україні ВПЗ буде створено велику кількість робочих місць для фахівців з інформаційних технологій, які зараз вимушені шукати роботу за кордоном. Спочатку це буде зумовлено необхідністю перенести наявне ПЗ на нову платформу. Потім виникне необхідність супроводу цього ПЗ в сучасному вигляді. До того ж ВПЗ має меншу початкову вартість і зовсім не має рентної вартості. Воно має набагато меншу потребу в обслуговуванні. Єдине, чим воно дорожче (на думку користувачів операційної системи-конкурента), - це підготовкою персоналу для роботи з ним. Але слід врахувати й те, що зараз ніде не навчають користуватися саме цим ПЗ. Нині лише готують фахівців з обслуговування. Навчання користувачів працювати з новим ПЗ буде не дорожчим та забере не більше часу, ніж навчання користувачів MS Windows. Навчання викладачів та створення навчальних програм триватиме не більш як 6 місяців. Опанування нового програмного середовища наявними кадрами може тривати, залежно від типу роботи, від однієї-двох годин до місяця. Найголовнішим є те, що витрачені кошти залишаться в державі, а не будуть перераховані закордонним організаціям.

Підтвердженням економії від використання ПЗ з відкритим кодом є рішення уряду Південної Кореї. За підрахунками, переведення на вільне ПЗ 20% робочих місць та 30% серверів у державних установах дасть змогу щороку заощаджувати близько 300 млн доларів США.

Ми в жодному разі не вимагаємо заборони використання ПЗ Microsoft Corporation, а натомість намагаємось донести до Вас недоцільність... *(використання ПЗ лише і виключно цієї компанії)*. На Давоському форумі Ви домовилися з паном Вільямом Гейтсом про інвестиції в українську освіту та про боротьбу з піратством. Базувати освіту тільки на продуктах Microsoft - це робити українців вічними данцями надприбуткової й без нас корпорації за рахунок нав'язування цього ПЗ в процесі освіти. Освіта має базуватися на відкритих стандартах і рішеннях, тобто на вільному ПЗ, адже в основі освіти й науки лежить принцип відкритості. Так, боротися з піратством треба, але не тими методами, до яких вдаються в Україні...

Україна має бути вільною зокрема й у виборі програмного забезпечення, в якому працює... Державні органи мають дати користувачам змогу самим обирати ПЗ, замість того щоб нав'язувати їм свій продукт. Боротьба з піратством в Україні буде безглуздою доти, доки уряд не зрозуміє цього й не вживатиме відповідних заходів. За будь-яку власність потрібно платити, зокрема й за інтелектуальну.

Отже, можливо, слід дати користувачам свободу вибору щодо того, яке ПЗ і за яку ціну купувати?

Українська спільнота користувачів та розробників відкритого програмного забезпечення, розуміючи всю складність та неоднозначність цієї проблеми й шляхів її розв'язання, пропонує Вам наступне:

- Беручи до уваги питання національної безпеки та розвиток саме українського економічного потенціалу, рішуче відмовитися від практики використання приватного програмного забезпечення та закритих (і тому потенційно небезпечних) файлових форматів в органах державної влади та місцевого самоврядування, зокрема в закладах освіти.
- Враховуючи принципи вільної ринкової конкуренції, економічної доцільності й беручи до уваги передовий досвід учасників європейської спільноти, розробити й затвердити відкриті та ефективні стандарти обміну даними між державними установами, громадянами, підприємствами, установами й організаціями, що не залежать від операційної системи та конкретної програми.
- Маючи за критерій ефективності роботи Президента й Уряду, кількість новостворених робочих місць, вжити заходів для спрямування коштів, що (директивно, поза тендерами) призначалися для закупівлі в закордонних компаній продукції з інформатизації – на створення робочих місць із метою додаткової адаптації та локалізації великої кількості програм і систем, що вже існують на умовах відкритості вихідних кодів та перебувають під відкритими ліцензіями сімейства GPL, BSD тощо – для потреб функціонування державних органів та освітніх установ.
- Прагнучи ефективного й відкритого механізму витрачання бюджетних коштів у сфері інформатизації, запровадити прозору систему державних тендерів на створення, адаптацію та локалізацію відкритого програмного забезпечення, яка б не залежала від людського фактора (в особі чиновника або групи чиновників) та мала можливості для громадського контролю.
- Сприяти ухваленню Верховною Радою України Закону "Про використання відкритих форматів даних та вільного програмного забезпечення в державних установах і державному секторі господарства", проект якого було внесено 18 червня 2003 року.

Сподіваємося, що вищенаведені пропозиції будуть усебічно проаналізовані та враховані у визначенні курсу політики нової влади, очолюваної Вами. Вказані заходи можуть видаватися амбітними, але вони є вкрай необхідними нашій молодій державі, яка нарешті стала на шлях демократичного розвитку.

Зі свого боку учасники спільноти користувачів та розробників відкритого програмного забезпечення готові надати всіляку можливу підтримку та взяти участь в усіх етапах цього процесу.

Сподіваємося, що це звернення дасть Вам та Уряду змогу з іншого боку поглянути на проблеми ринку ПЗ в Україні та на боротьбу з піратством.

*З повагою,
Спільнота користувачів та розробників Вільного програмного
забезпечення України, Громадяни України, Виборці.*